

ВИСТАВКА

**ПРЕДМЕТИ ПОБУТУ
УКРАЇНСЬКОЇ ХАТИ**

(з фондів музею)

ТРАДИЦІЙНИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ЖІНОЧІЙ КОСТЮМ (ПОЛТАВЩИНА)

Українське народне вбрання носили українці в стародавні часи іще до нашої ери.

У всіх українців була вишита сорочка, шаровари (юпка). Дівчатка плели собі вінки кожна квітка і кожна стрічка щось означала. Вінки плетуть і зараз але квіти у вінках уже не мають ніякого значення. Певні основні елементи українського народного вбрання були сформовані ще в княжі часи та пізніше майже не змінювалися. Одяг українців залежав від місця проживання та матеріального становища населення. Одяг поділявся на святковий і буденний, зимовий і літній. Сукно для одягу було дорогим, полотно робили в домашніх умовах.

«Тільки малоросіянки та парижанки вміють вдягатися зі смаком ! Ви не повірите, як чарівно вбираються дівчата, парубки теж ладно: ... це дійсно народний, зручний і граціозний костюм, дарма що здоровенні чоботи. А які дукати, моніста !!! Головні пов'язки, квіти !! А які лиця !!! А яка мова !!! Просто краса, краса і краса !!!» – писав Ілля Репін

ПРЕДМЕТИ ПОБУТУ

Рубель – відноситься до старовинного знаряддя селянського домашнього вжитку — вузька дерев'яна дошка з ручкою і поперечними зарубками для качання (прасування) білизни переважно з домотканих або грубих тканин.

Макітра – конусоподібний посуд, виготовлений із випаленої глини, для сходження тіста або для перетирання маку макогоном чи подрібнення інших харчових продуктів.

Чавун (чавунець) – посудина, горщик із чавуна (сплав заліза з вуглецем).

Праска або ж залізко – елемент побутової техніки для вирівнювання складок і заминів на одязі. Процес вирівнювання складок називають прасуванням.

Прядка – призначений для ручного прядіння домашній верстат, який приводиться в рух ножним або ручним приводом.

Коромисло – дугоподібна, частіше, дерев'яна палиця для ручного перенесення вантажу із зарубками або гачками на кінцях, за які і зачіплюється вантаж.

Український традиційний рушник – це прямокутний шмат лляного чи конопляного полотна, що має на кінцях, а часто і на всьому полі різноманітні вишиті або виткані композиції, які відображають світогляд та звичаї предків, несуть інформацію про добро, достаток, здоров'я. Рушники є символом матеріальної культури слов'ян, важливою складовою обрядів та ритуалів.

Вишивати рушники – давній український народний звичай.

ПРЕДМЕТИ СТАРОВИНИ

ГАРМАТА XVIII СТОЛІТТЯ

Майже всі польові гармати 17 - 19 століть у Європі мали стандартний калібр - 12 фунтів по чавунному ядру. Вся система важила в 250-350 разів більше снаряда, тобто близько 1500 кг. Початкова швидкість снаряда досягала 400 м / с, а дальність стрільби 800 - 1000 м. Стрілянина картечю з польових гармат велася на дистанцію до 400-500 метрів. Гармата робила 1-2 постріли в хвилину, а картеч з 150 -200 метрів могла пробивати кіраси.

В Україні в 16-17 ст. запорізькі козаки під час морських і сухопутних походів проти турків, татар і польської шляхти широко застосовували артилерію – фальконети і гармати. Козаки були відомі як вправні гармаші.

До 2-ї пол. 17 століття гармаші не входили до складу регулярного війська, вони становили окрему касту, яка пильно охороняла таємницю свого фаху. Тільки під час війни артилерія передавалась армії. Обслуговували артилерію вільні майстри, а перевозили наймані їздові.

Даний експонат є макетом гармати, які знаходилися у Херсонській фортеці для підсилення оборонних можливостей. Були встановлені за ініціативи Олександра Суворова під час російсько-турецької війни 1787-91 рр.

Експонат надано музею історії Херсона у 2012 році головою громадської ради при місцевому голові Музикою М.М. (ініціатор створення макету херсонської фортеці у ботанічному саду ХДУ).